توپ و پین

آشنایی با بولینگ

قدیمی‌ترین شواهدی که از بازی‌هایی مشابه بولینگ به‌دست آمده، در مقبره‌ای ۵۲۰۰ ساله واقع در کشور مصر یافت شده است. در این مقبره یک سنگ کروی و ۹ سنگ گنبدی شکل یافت شده است که شباهت فراوانی به توپ و پین‌های بولینگ امروزی دارند. با این حال عده‌ای از کارشناسان نیز معتقدند که بولینگ در قرن چهارم میلادی در شمال اروپا شکل گرفت. در این مناطق بازی‌هایی به نام «کگال» یا «کگل اشپیل» وجود داشت که بازیکنان در آن تلاش می‌کردند سنگی کروی را از فاصلهٔ حدود ۲۰ متری به سوی هدف‌های سنگی پرتاب کنند.

نحوهٔ بازی

هر مسابقهٔ بولینگ شامل ۱۰ نوبت بازی است که هر یک از آن‌ها «فریم» نام دارد. در هر فریم بازیکن دو فرصت برای انداختن «پین»ها دارد. در صورتی که با پرتاب اول بازیکن، تمام پین‌ها افتاد، فریم به پایان می‌رسد برای این حالت (افتادن تمام پین‌ها با یک ضربه) اصطلاح «استرایک»به‌کار برده می‌شود. اما اگر چند عدد از پین‌ها برای پرتاب دوم باقی بمانند و در دومین پرتاب روی زمین بیفتند، عبارت «اسپیر» به‌کار برده خواهد شد.

ابزار بازی

توپ: وزن توپ بولینگ حداقل ۲/۷۲۱ و حداکثر ۷/۲۵۷ کیلوگرم است. روی هر توپ بولینگ سه سوراخ تعبیه شده است تا ورزشکار بتواند انگشت شست و دو انگشت دیگر خود را در آن‌ها قرار دهد و آن‌گاه توپ را پرتاب کند. توپ‌ها از موادی همچون پلاستیک، «اورتان»، «رزین» و ترکیبات پیشرفتهٔ جدید ساخته می‌شوند. توپ‌هایی که با ترکیبات جدید تولید می‌شوند، «ذره‌ای» یا «حرفه‌ای» نام دارند.

پین: به هدف‌های بازی بولینگ «پین» گفته می‌شود. ارتفاع هر پین ۳۸ سانتی‌متر و قطر آن در قسمت شکم (عریض‌ترین بخش پین) به ۱۱/۵ سانتی‌متر می‌رسد. جنس آن در قدیم از چوب با روکش پلاستیک بود، ولی امروزه پین‌ها را از مواد پلیمری می‌سازند. وزن آن‌ها حداقل ۱/۴۷۳ و حداکثر ۱/۶۴۰ کیلوگرم است. در پین‌های چوبی حداکثر اختلاف مجاز وزن ۱۱۴ گرم است. در صورتی‌که پین‌ها پلیمری باشند، اختلاف سبک‌ترین و سنگین‌ترین پین نباید بیش از ۵۶/۷ گرم باشد. هر پین شمارهٔ مخصوص به خود را دارد و پین‌ها به شکلی قرار داده می‌شوند که تشکیل یک مثلث متساوی‌الاضلاع را بدهند. فاصلهٔ مرکز دو پین هم‌جوار از یکدیگر ۳۰ سانتی‌متر است و شکل قرارگرفتن پین‌ها به این صورت است:

۷ ۸ ۹ ۱۰
۴ ۵ ۶
۲ ۳
۱

کفش بولینگ: مهم‌ترین ویژگی کفش بولینگ، داشتن کفه‌ای از جنس چرم است. این کفه سبب می‌شود که علاوه بر حفظ تعادل، ورزشکار هنگام جلو رفتن و پرتاب توپ به‌راحتی سُر بخورد و فشار کمتری به کمر و زانوهای او وارد شود.

محدودهٔ بازی بولینگ

ورزش بولینگ در مسیری باریک که «لاین» نام دارد، برگزار می‌شود. پهنای مسیر ۱/۰۷ متر است و قسمت طولی آن از سه بخش مجزا تشکیل شده است:

● **محل قرارگرفتن بازیکنان**

بازیکن در فاصله ۴/۵ متری می‌ایستد و به سمت جلو گام برمی‌دارد تا توپ را به سمت پین‌ها پرتاب کند. در این بخش سه خط موازی به صورت نقطه‌چین رسم

مهدی زارعی

شده‌اند که بازیکن می‌تواند محل ایستادن و حرکت خود را به سمت جلو با توجه به این نقطه‌چین‌ها مشخص کند.

● **لاین بازی**

طول این بخش ۱۸/۵ متر است. بازیکن باید توپ را در این بخش رها کند تا به سمت پین‌ها برود. نواری به ضخامت یک سانتی‌متر قسمت قرار گرفتن بازیکنان را از لاین بازی جدا می‌سازد. این نوار، «نوار خطا» نام دارد. اگر بدن بازیکن از این خط بگذرد و وارد لاین بازی شود، خطا به‌حساب می‌آید. روی لاین بازی نقطه‌ها و فلش‌هایی وجود دارند که «نقطه‌چین هدایت» نام دارد. پرتاب توپ از روی این نقاط می‌تواند در انداختن پین‌های بیشتر به ورزشکار کمک کند.

● **محل قرارگرفتن پین‌ها**

طول این بخش دو متر است و زیر آن دستگاهی قرار دارد که به صورت اتوماتیک ۱۰ پین را در محل‌های مشخص شده قرار می‌دهد.

اصطلاحات

اسپیر: پین‌های آزادی که با دومین پرتاب نیز روی زمین ریخته نمی‌شوند. در جداول بولینگ، اسپیر را با علامت «/» نشان می‌دهند.

میس: عدم موفقیت در زدن پین‌ها. علامت اختصاری میس «ـ» است.

تپ: بر زمین نیفتادنِ یکی از پین‌های سمت چپ که معمولاً شمارهٔ آن بین ۷ تا ۱۰ است. علامت اختصاری تپ «T» است.

چاپ: اگر در اولین پرتاب خود ۹ پین را روی زمین بیندازیم و در دومین پرتاب هم موفق به انداختن تنها پین باقی‌مانده نشویم، «چاپ» صورت گرفته که علامت اختصاری آن «C» است.

بولینگ در ایران

اولین باشگاه بولینگ در ایران در منطقهٔ «سعادت‌آباد» تهران و در سال ۱۳۴۳ هـ.ش تأسیس شد. این باشگاه «بولینگ تهران» نام داشت و دارای ۱۰ خط (مسیر بازی) بود. دو سال بعد باشگاه «بولینگ عبده» افتتاح شد. مالک این باشگاه، ۲۰ خط مجهز را از شرکت برونزویک خرید تا باشگاه او به یکی از اولین باشگاه‌های ۲۰ خطی بولینگ در آسیا بدل شود. بعدها این باشگاه در رشته‌های دیگر نیز توسعه یافت و همگان تیم‌های این باشگاه را با نام «پرسپولیس» شناختند. ایران در سال ۱۳۴۸ به عضویت فدراسیون جهانی بولینگ درآمد و در سال ۱۳۵۳ به نخستین افتخار بین‌المللی خود دست یافت. کامبیز کیانی عنوان سوم بولینگ جهان را به خود اختصاص داد. کشورمان در سال ۱۳۵۵ میزبان مسابقات جهانی بولینگ بود و پس از یک تعطیلی ۱۰ ساله (۱۳۶۷-۱۳۵۷) در همهٔ فعالیت‌های این رشته، بولینگ مجدداً فعالیت خود را از سرگرفت.

آیا می‌دانید؟!

در بولینگ حدود ۱۲۰ مفصل و ماهیچهٔ بدن فعال می‌شوند و به همین دلیل قبل از هر مسابقه و تمرین حتماً باید از نرمش‌های کششی برای «گرم‌کردن بدن» استفاده کرد. همچنین در پایان تمرین و رقابت نیز باید حرکات کششی مخصوصی را برای «سرد کردن بدن» انجام داد.

گاه‌شمار

۱۸۱۸
نخستین کتاب دربارهٔ ورزش بولینگ به چاپ رسید. این کتاب «به سوی هدف» نام داشت و در آمریکا منتشر شد.

اواخر قرن ۱۹
تأسیس اولین فدراسیون بولینگ در ایالات متحده با نام «انجمن ملی بولینگ».

دههٔ ۱۹۳۰
کشف قدیمی‌ترین آثار مشابه بازی بولینگ در مصر باستان.

۱۸۴۱
قدیمی‌ترین قوانینی که در آن، تعداد هدف‌ها (پین‌ها) ی بازی بولینگ ۱۰ عدد معرفی شد، مربوط به این سال است.

۱۹۱۴
شرکت «برونزویک» تأسیس شد. یک قرن است که این شرکت لوازم ورزش بولینگ را تولید می‌کند.

۱۹۷۶
میزبانی ایران در مسابقات جهانی بولینگ.